

Ὁ Le Sage δὲν ἠδύνατο ν' ἀλοῦν εἰμὴ διὰ τῆς βοηθείας μικροῦ τινος συριγγίου, ὅπερ προσήρμοζεν εἰς τὸ οὖς του. « Ἰδού ὁ εὐεργέτης μου, ἔλεγε πρὸς τινὰ τῶν φίλων του, σύρων τὸ σαλπύγγιον τοῦτο ἐκ τοῦ θυλακίου του. Ὑπάγω εἰς οἰκίαν τινὰ, ὅπου βλέπω νέα πρόσωπα· εἶνε ἐλπὶς ὅτι μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ τινες νοήμονες; μεταχειρίζομαι τὸ συριγγίον μου. Βλέπω ἐξ ἐναντίας ὅτι εἶνε ὅλοι ἀνόητοι; τὸ τυλίσσω καὶ τὸ βάλω εἰς τὸ θυλάκιόν μου, λέγων: "Ἄν ἤμπορῆς, κάμε με νὰ πλῆξω».

IBNAB.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Προκειμένου περὶ ταῶνων, τοὺς θαυμάζομεν, ὅταν ἀναπτύσσωσι τὴν οὐρὰν καὶ ὄχι τὴν φωνὴν των. Προκειμένου περὶ ὑπουργῶν, συμβαίνει τὸ ἀκριβῶς ἐναντίον.

* * Οἱ ἄνθρωποι τρέχουσιν ἐπὶ τεθρίππου διώκοντες τὴν εὐτυχίαν, ἐν ᾧ αὕτη βραδίξει περὶ, . . . καὶ ἴσως ἀνυπόδητος.

* * Οἱ ἄνθρωποι φειδωλεύονται τὴν ὑγείαν των, ὅταν εἶνε ὀλίγη, καὶ τὰ πλούτη των, ὅταν εἶνε πολλά.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἦ Ὑπολογίζονται εἰς πλείονα τῶν 10 εκατομμυρίων φράγκων τὰ εἰσπραχθέντα ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς τεχνητῶν μαλλίων ἐν Γαλλίᾳ κατὰ μόνον τὸ ἔτος 1873. Ἐκτοτε ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἠῦξησε σημαντικῶς. Ἡ Γαλλία, ἥτις προμηθεύει ὅλον τὸν κόσμον τὰ ἀντικείμενα τῶν νεωτερισμῶν αὐτῆς, προμηθεύει αὐτὸν καὶ μὲ τοὺς τεχνητοὺς πλοκάμους τῆς κόμης. Ὑπάρχουσιν ἐκεῖ ἔμποροι περιοδεύοντες οὐδὲν ἄλλο ἔργον ἔχοντες ἢ νὰ μεταβαίνωσιν ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον, νὰ ἐπισκέπτονται τὰς ἐμπορικὰς πανηγύρεις, ἵνα προτείνωσιν εἰς πτωχὰς νεάνιδας νὰ ἀνταλλάξωσι τὰς κόμας των ἀντὶ ἐσθίτων, σαλίων, ἢ ἄλλων διαφόρων ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ταῖς ἐπιδεικνύουσιν. Εἷς τινὰς κοινότητας τὸ πρῶγμα καθήνησε πλέον ἕξις, καὶ κατὰ πᾶν ἔτος αἱ γυναῖκες ὑποβάλλονται εἰς τακτικὴν ἀποκοπὴν τῆς κόμης των, ὅπως προμηθευθῶσι τὰ νέα αὐτῶν φορέματα. Ὁλιγώτερον ἐπιζήτητα εἶνε τὰ μαῦρα μαλλία, διότι εὐκόλως κατασκευάζονται πλασά τοιαῦτα διὰ τῆς βαφῆς. Οἱ ὠραῖοι ξανθοὶ πλόκαμοι πωλοῦνται ὑπὸ τῶν κομμωτῶν μέχρι 270 φράγκων τὸ χιλιόγραμμον, τὰ δὲ λευκὰ μαλλία διὰ τὴν σπανιότητα αὐτῶν φθάνουσιν ἐνίοτε εἰς τιμὰς ὄντες μυθώδεις, 10,000 φράγκα τὸ χιλιόγραμμον.

Ἐν Παρισίοις ὑπάρχουσι 1,900 κομμωταὶ, ἔχοντες εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν 2,730 τεχνίτας. Ὅταν τις συλλογίζεται ὅτι ἕκαστος τῶν πρώτων ἐφεῦρε ἀλάνθαστόν τι ὑγρὸν ἢ ἀλοιφὴν πρὸς ἀναφύτρωσιν τῆς κόμης, καὶ ὅτι καὶ τῶν δευτέρων ἕκαστος, ἅμα ἀνοίξας ἴδιον κατάστημα, δὲν θά

λείψῃ νὰ κάμῃ τὴν ἐφεύροσίν του, ἀπορεῖ ὅτι ἀκόμη ὑπάρχουσι φαλακροὶ φαινόμενοι εἰς τὰς δούδας.

Δύο περιεργότατοι νάνοι θέλουσιν ἐκτεθῆ προσεχῶς εἰς θέαν τοῦ κοινοῦ ἐν Λονδίῳ. Τοῦτον ὁ μὲν εἶνε γυνή, ὀνομαζομένη μὲς Lucia Zarate, ὁ δὲ ἀνὴρ, φέρων τὸ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα στρατηγὸς Mite. Φαίνεται δὲ ὅτι τὰ ἀνθρώπινα ταῦτα ὄντα ἔχουσι τὸ ἐλάχιστον ἐν τῷ κόσμῳ ἀνάστημα, διότι ἡ μὲν Lucia Zarate μόλις ἔχει βάρος 4 ἀγγλικῶν λιτρῶν καὶ τριῶν τετάρτων τῆς λίτρας, ὕψος δὲ μόλις 20 δακτύλων, ὁ δὲ μικροσκοπικὸς στρατηγὸς βάρος μὲν 9 λιτρῶν, ὕψος δὲ μὴ ὑπερβαῖνον τοὺς 21 δακτύλους.

Ἡ Λουκία Zarate ἐγεννήθη τῇ 2 Ἰανουαρίου 1863 ἐν San-Carlos τοῦ Μεξικῶ ἐκ γονέων Μεξικανῶν, εὐρισκουμένων νῦν ἐν Λονδίῳ, ἐκλόντων δὲ τὸ γένος ἐξ Ἰσπανῶν ἢ μιγάδων καὶ ἐχόντων ἀνάστημα μέτριον. Πλὴν τῆς νάνου ἀπέκτησαν καὶ ἄλλα παιδιὰ οὐδὲν ἔχοντα τὸ παρὰ φύσιν. Ἡ μὲς Λουκία εἶνε ἄσχημος, καὶ μόνον ὀλίγας ἀγγλικὰς λέξεις γινώσκει· εἶνε ὅμως ζωηρὰ καὶ νοήμων, καὶ εὐχαριστεῖται εἰς ἄκρον δίδουσα διαταγὰς εἰς δύο μεγαλιτέρους νάνους ὑπηρετοῦντας αὐτὴν καὶ τὸν σύντροφόν της. Διηγοῦνται ὅτι, ὅτε ἐγεννήθη, ἔθεσαν αὐτὴν τυλιγμένην ἐντὸς μαλλίων εἰς κιβωτίδιόν τι, καὶ ὅτι τὸ βάρος αὐτῆς τότε ἦτο 2 ¹/₂ περιπου λιτρῶν. Ἐντὸς ἐνός δ' ἔτους ἠῦξήθη εἰς τὸ ἀνάστημα, ὅπερ ἔκτοτε διετήρησε. Καίτοι φαίνεται μεγάλην εὐρίσκουτα εὐχαρίστησιν νὰ παρατηρῆ τὰς κινήσεις ὥρολογίου, καὶ δὲν ἔλαβε καμμίαν παιδείεσιν ἢ ἀνάπτυξιν, εἶνε ὅμως δραστηριοτάτη καὶ τολμηρὰ ὡς πίθηκος, ἔχει δὲ πολλὴν ὁμοιότητα πρὸς τὰ μικρόσωμα ἤδη τῆς οἰκογενείας τῶν ζώων τούτων. Πρὸ δέκα ἡδὴ ἐτῶν ἤρξατο ἐκτιθεμένη εἰς τὸ δημόσιον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

Ὁ δὲ στρατηγὸς Mite ἐγεννήθη τῇ 2 Ὀκτωβρίου 1864 ἐξ Ἀμερικανῶν γονέων ἐν τῇ κομητείᾳ Shenandoah ἐγγυὲς τῆς Νέας Ὑόρκης. Οὗτος εἶνε ξανθὸς, εὐσωμος, νοήμων καὶ εὐθυμὸς· φαίνεται δ' ὅτι ἔχει ὑψηλὴν ἰδέαν περὶ τοῦ ἀτόμου του, καὶ πολλάκις ὀργίζεται διὰ τοὺς οὐχὶ ἀερόφροννας πρὸς αὐτὸν τρόπους τῆς συντροφῆς του, ἣν ὀνομάζει Lucy. Κατὰ τὴν γέννησίν του εἶχεν ἀνάστημα 9 δακτύλων, βάρος δ' ὀλιγώτερον μιᾶς λίτρας, ἠῦξησε δὲ μέχρι τοῦ ὀγδόου τῆς ἡλικίας τοῦ ἔτους, καὶ ἔκτοτε τὸ ἀνάστημά του ἔμεινε στάσιμον. Καὶ οὗτος δ' ἐξετέθη τὸ πρῶτον εἰς τὰς Ἠνωμένας πολιτείας πρὸ ἕξ ἐτῶν.

Συνοδεύονται δὲ οἱ δύο οὔτοι νάνοι ὑπὸ δύο ἄλλων πυγμαίων, τῆς μὲς Jenny Quigley ἐκ Γλασκώβης καὶ τοῦ μοιράρχου Fook, Ἀμερικανοῦ. Ἄλλ' ἡ μὲς Lucia καὶ ὁ général Mite μόλις φθάουσιν ἕως τὰ γόνατα τῶν δύο ἄλλων.

πρώτην φοράν εἰς τοὺς γάμους. Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ προσώπου, ὅλα τὰ ἐπίλοιπα ἀποκρύπτονται ἀκόμῃ, καὶ δὲν δύνασαι νὰ διῶδῃς μῆτε τὸ σῆθος, μῆτε τὴν μέσην, μῆτε τὸν βραχίονα, μῆτε τὸ σῶμα· ὁ φερρετζὲς ἀποκρύπτει ἀκριβῶς τὰ πάντα. Εἶνε δὲ ὁ φερρετζὲς οὗτος εἶδος τι χιτῶνος, φέροντος κρεμαστὸν περιλαίμιον (*pellegrina*), μὲ χειρίδας μακροτάτας, πλατέας, ἀνευ χάριτος, πίπτοντος δίκην ἀμόρφου μανδύου ἀπὸ τῶν ὤμων μέχρι τῶν ποδῶν, τὸν μὲν χειμῶνα ἐξ ἐρίου, τὸ δὲ θέρος ἐκ μετὰξης, καὶ ἔχοντος ὅλου ἐν ὁμοιοδὲς χρώμα, σχεδὸν πάντοτε λίαν ἀνοικτόν· ἄλλοτε κόκκινον, ἄλλοτε χρυσομήλινον, καὶ ἄλλοτε πράσινον, κατὰ τὰ διάφορα ἔτη, μένοντος ἀείποτε ἀμεταβλήτου τοῦ σχήματος. Ἄλλ' ἂν καὶ τοιοῦτον εἶνε τὸ ἀκομψὸν τοῦτο περιβλήμα των, τόση ὁμοιω εἶνε ἡ τέχνη, μὲ τὴν ὁποίαν φοροῦν τὸ *iasmak*, ὥστε αἱ μὲν ὠραῖαι φαίνονται ὠραιόταται, αἱ δὲ ἄσχημοι χαρίζεσαι. Εἶνε ἀδύνατον νὰ εἴπῃ τις τί κάμνουν μὲ τοὺς δύο τούτους πέπλους, μὲ ποῖαν χάριν τοὺς περιβάλλονται ἐν εἰδει διαδήματος ἢ τιάρας, μὲ ποῖαν μεγαλοπρέπειαν καὶ μὲ ποῖαν εὐγένειαν πτυχῶν τὸ τυλίσσουν καὶ τὸ περιβάλλονται, μὲ ποῖαν ελαφρότητα καὶ μὲ ποῖαν κομψὴν ἀτημέλειαν τὸ χαλαρώνουν, καὶ τὸ ἀφίνουν νὰ πέση, πῶς τὸ χρησιμοποιοῦν οὕτως, ὥστε συγχρόνως νὰ δεικνύῃ, νὰ κρύπτῃ, νὰ ὑπόσχεται, νὰ προβάλλῃ αἰνίγματα, καὶ ν' ἀποκαλύπτῃ μικρὰ θαύματα. Ἄλλαι νομίζεις ὅτι φέρουσι περὶ τὴν κεφαλὴν νεφελὴν λευκὴν καὶ διαφανῆ, ἥτις μέλλει νὰ ἀφανισθῇ εἰς ἐν φύσημα· ἄλλαι φαίνονται ὅτι φοροῦσι στεφάνας ἀπὸ λείρια καὶ ἰάσματος· ὅλαι φαίνονται μ' ἐπιδερμίδα λευκοτάτην, καὶ λαμβάνουσιν ἐκ τῶν πέπλων ἐκείνων ἀποχρώσεις χιονώδεις, καὶ ἐπιφάνειαν ἀπαλότητος καὶ δροσερότητος, ἥτις ἐμπνέει ἔρωτα. Εἶνε κεφαλόδεσμος αὐστηρὸς ἅμα καὶ χαρίζεις, ἔχων τι τὸ ἱερατικὸν ἅμα καὶ τὸ παρθενικόν, ὅφ' ἂν νομίζεις ὅτι δὲν πρέπει νὰ γεννῶνται ἄλλο τι εἰμῆ ἰδέαι κομψαὶ καὶ ἰδιοτροπία ἀθῶα. . . . Ἄλλὰ γεννᾶται ὁμοιω ὀλίγον τι ἐξ ὅλων τῶν πραγμάτων.

*

* *

Εἶνε δύσκολον νὰ δοισθῇ τὸ κάλλος τῆς τουρκίσης. Δύναμαι μόνον νὰ εἴπω, ὅτι, ὅταν φαντασθῶ τοῦτο, βλέπω ἐν πρόσωπον λευκοτάτον, δύο μέλανας ὀφθαλμούς, ἐν στόμα πορφυροῦν, καὶ μίαν ἔκφρασιν γλυκύτητος. Ὅλαι δὲ σχεδὸν εἶνε ψιμυθισμένα· λευκαίνουν τὸ πρόσωπον μὲ φύρμα ἐξ ἀμυγδάλων καὶ ἰασμῶν, μεγαλύνουσι τὰ ὀφρύδιά των μὲ μελάνην τῆς Κίνας, βάπτουν τὰ βλέφαρά των, ἀλευρώνουν τὸν λαιμὸν των, περικυκλώνουν μὲ γραμμὴν μέλαιναν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ βάλλουν φακοὺς τεχνητοὺς εἰς τὰς παρεῖας τῶν. Ἄλλ' ὅλα αὐτὰ τὰ κάμνουν μετὰ τινος χάριτος, ὅχι καθ' ὡς αἱ ὠραῖαι τοῦ Φεζ, αἵτινες νομίζεις ὅτι βάπτονται μὲ χρωστήρας τεκτονικούς. Αἱ

πλειότεραι ἔχουσιν ὠραῖον ὠσειδὲς σχῆμα προσώπου, ῥίνα μικρὰν ὀλίγον γρυπὴν, ὀλίγον μεγάλην τὰ χεῖλη, τὸν πώγωνα στρογγύλον ἔχοντα εἰς τὸ μέσον γελασίνον, τοιοῦτους δὲ γελασίνοους φέρουσι πολλαὶ καὶ εἰς τὰς παρεῖας· ὠραῖον μακρὸν καὶ εὐκαμπτον τράχηλον· χεῖρας δὲ μικράς, ἀλλὰ πάντοτε σχεδὸν σκεπασμένας ἕνεκα τῶν χειρίδων τοῦ μανδύου των. Ὅλαι δὲ σχεδὸν εἶνε παχτεῖαι, καὶ πλεῖστα ἔχουσιν ἀνάστημα ὑψηλότερον τοῦ μετρίου· ὀλιγίσται δὲ ὑπάρχουσιν ἰσχναὶ καὶ ξηραὶ ὡς αἱ ἀφῶαι καὶ αἱ φρυγανιαὶ τῶν μερῶν μας. Ἐὰν δὲ ἔχωσι κοινὸν ἐλάττωμα, τοῦτο εἶνε τὸ ὅτι βαδίζουσι κεκυφῆται καὶ ἀκανονίστως ὀλίγον, μὲ ἤθος τι νοχελές, ὡς κοράσια αὐξήσαντα αἰφνης καὶ διὰ μιᾶς τοῦτο δὲ λέγουσιν ὅτι προέρχεται ἐκ τῆς ἀπαλότητος τῶν μελῶν, ἣν συνεπάγεται ἡ κατάχρησις τῶν λουτρῶν, καὶ ἐκ τῆς ἀδεξίου ὑποδήσεως. Βλέπεις τῶντι κυρίας κομψοτάτας, αἵτινες πρέπει νὰ ἔχωσι πόδα σμικροτάτον, φερούσας παπούτσια ἀνδρικὰ ἢ ὑποδήματα μακρὰ, πλατέα καὶ καταζαρωμένα, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ κατεδέχτο νὰ φορέσῃ οὐδὲ μία ἐπαίτις Εὐρωπαϊα. Ἄλλὰ καὶ εἰς τὸ ἄσχημον βάδισμά των τοῦτο ἔχουν μίαν τινὰ χάριν, ἥτις, ὅταν ὁ ὀφθαλμὸς συνοικειωθῇ μὲ αὐτὸ, δὲν ἀπαρέσκει. Δὲν βλέπεις δὲ ποσῶς ἐκεῖ τὰ ἀκαμπτα ἐκεῖνα σχήματα, τὰ ἄψυχα ἐκεῖνα δείγματα τῶν ῥαπτριῶν τοῦ συρμού, τὰ τόσον συχνὰ εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς πόλεις, ἅτινα βαδίζουσι κατὰ βήματα μικρὰ ὡς νευρόσπαστα, καὶ ἅτινα νομίζεις ὅτι ἀναπνῶσιν ἐπὶ ἄβανος ζατρικίου. Δὲν ἀπέβαλον ἀκόμῃ τὴν νοχέλειαν τοῦ ἀνατολικοῦ βηματισμοῦ, ἐὰν δὲ τὴν ἀπέβαλλον, θὰ ἐγένοντο μεγαλοπρεπέστεραι μὲν, ἀλλ' ὀλιγώτερον συμπαθητικά. Βλέπεις δὲ πρόσωπα ὠραιότατα, καὶ ὠραιότητας ποικίλας, διότι τὸ τουρκικὸν αἷμα εἶνε ἀναμεμιγμένον μὲ αἷμα κираκσιανὸν, ἀραβικὸν καὶ περσικόν. Ὑπάρχουσι δέσποιναι τριακοντούτεις, μὲ μέλη εὐσάρκα, τὰ ὁποῖα δὲν ἀρκεῖ νὰ κούψῃ ὁ φερρετζὲς, ὑψηλόταται, μὲ μεγάλους βαθυμέλανας ὀφθαλμούς, μὲ τὰ χεῖλη εὐογκα, καὶ μὲ τοὺς βῶθωνας διεσταλμένους — κάτι χαροῦμισσαι δηλαδὴ, ἱκαναὶ νὰ ἐμπνεύσωσι τρόμον δι' ἐνὸς μόνον βλέμματος εἰς ἑκατὸν δούλας—τὰς ὁποίας ὅταν ἴδῃς, σοὶ φαίνεται ὅτι γελοῖαν καὶ παράτολμον λίαν μεγαλαυχίαν ἐκφέρουσιν οἱ τουρκοὶ ἐκεῖνοι κύριοι, ὅσοι δυσχυρίζονται ὅτι εἶνε τετράκις σύζυγοι. Εἶνε πάλιν ἄλλαι μικροῦλαι καὶ παχουλαὶ, αἱ ὁποῖαι τὰ ἔχουν ὅλα στρογγύλα—πρόσωπον, ὀφθαλμούς, ῥίνα, στόμα—καὶ ἤθος τόσον ἥσυχον, τόσον ἀγαθὸν, τόσον παιδικὸν, ἐκφράζον δὲ τόσον εὐπειθῆ ἐγκαρτέρησιν εἰς τὴν τύχην των, νὰ μὴ εἶνε ἄλλο τι παρά παίγιον καὶ διασκέδασις, ὥστε διαβαίνων ἐγγύθεν αὐτῶν σοῦ ἔρχεται ὀρεξις νὰ τὰς βάλῃς εἰς τὸ στόμα μίαν καραμέλλαν. Ἐπειτα δὲν λείπουν καὶ αἱ κομψοπρεπεῖς, συζυγίδια δεκαῆξ ἑτῶν, τολμηρὰ καὶ ζω-

véνα μαζί σου; Αυτό εἶνε τὸ σέβας, ὅπου ἔχεις πρὸς τὸν ἐφένδην σου; Γύρισε εἰς τὴν οἰκίαν! — Ἄλλὰ τὴν σήμερον ἐξέρχονται μόναι καθ' ἑκατοντάδας, καὶ φαίνονται κατὰ πάσαν ὥραν τῆς ἡμέρας εἰς τε τὰ μουσουλμανικὰ προάστεια καὶ κατὰ τὴν φραγκικὴν πόλιν. Ἀπέρχονται εἰς ἐπισκέψεις ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἄλλου ἄκρου τῆς Σταμπούλ, ἀπέρχονται νὰ διέλθωσιν ἡμίσειαν ἡμέραν ἐντὸς τῶν λουτρῶν, ἐξέρχονται εἰς περίπατον διὰ θαλάσσης τὴν μὲν πέμπτην εἰς τὰ Γλυκὰ Νερά τῆς Εὐρώπης, τὴν δὲ Κυριακὴν εἰς τὰ τῆς Ἀσίας, τὴν παρασκευὴν εἰς τὸ Νεκροταφεῖον τῆς Χρυσόπολεως, τὰς δ' ἄλλας ἡμέρας εἰς τὰς νήσους τῶν Πριγκίπων, εἰς Θεραπειά, εἰς Βουγιούκ δερέν, εἰς Καλενδέρ, ἢ ἀπέρχονται νὰ προαριστήσῃσι μετὰ τῶν δουλίδων αὐτῶν καθ' ὁμίλους ὀκταμελεῖς ἢ δεκαμελεῖς ἀπέρχονται νὰ προσευχηθῶσιν ἐπὶ τῶν τάφων τῶν Παδισάχιδων καὶ τῶν Σουλτανῶν, νὰ ἴδωσι τὰ μοναστήρια τῶν δεσβίδων, νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰς δημοσίας ἐκθέσεις τῶν γαμηλιῶν δώρων καὶ προικῶν· δὲν ὑπάρχει δὲ οὐδέ σκιὰ ἀνθρώπου, ὅστις, ὅχι νὰ τὰς συνοδεύῃ ἢ νὰ τὰς παρακολουθῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ τολμήσῃ μόνον νὰ κάμῃ εἰς αὐτὰς τὴν ἐλαχίστην παρατήρησιν. Τοῦρκος κρατῶν ἐκ τοῦ βραχίονος τούρκισσαν καὶ βαδίζων οὕτω δημοσίᾳ καθ' ὁδὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἢ καὶ βαδίζων μόνον παραπλευρώς με αὐτὴν, ἢ καὶ σταματῶν μόνον διὰ ν' ἀπευθίνη τὸν λόγον πρὸς γυναῖκα φέρουσαν καλύπτραν, καὶ ἂν ἀκόμη ἔφερον γεγραμμένον ἐπὶ τοῦ μετώπου ἀμφοτέρω: ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος καὶ ἡ γυνὴ αὕτη εἶνε σύζυγοι, θὰ ἐφαίνετο εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὡς τὸ παραδοξότατον ὄντων τῶν παραδόξων, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν θὰ ἐφαίνετο ὡς ἀναισχυντία ἀνήκουστος, ὅπως ἐὰν εἰς τοὺς δημοσίους δρόμους τῶν ἡμετέρων πόλεων ἀνὴρ καὶ γυνὴ ἐξέφεραζον μεγαλοφώνως πρὸς ἀλλήλους τὸν ἔρωτά των. Κατὰ τοῦτο αἱ τούρκισσαι εἶνε πολὺ ἐλευθερώτεραι τῶν εὐρωπαϊδῶν, καὶ εἶνε δύσκολον νὰ εἴπῃ τις πόσον ἀπολαύουν τὴν ἐλευθερίαν ταύτην, μὲ ποῖαν παράφρονα ἐπιθυμίαν τρέχουν πρὸς τὴν θόρυβον, πρὸς τὴν τύρβην, πρὸς τὸ φῶς, πρὸς τὸν ἐλεύθερον ἀέρα, αὐταὶ αἵτινες ἐν τῇ οἰκίᾳ δὲν βλέπουσι παρὰ ἓνα μόνον ἄνδρα, καὶ ἔχουσι παράθυρα καὶ κήπους μοναστηριακοῦς. Εἰσέρχονται καὶ διατρέχουσι τὴν πόλιν μεθ' ὅσης χαρᾶς θὰ ἔπραττον τοῦτο δεσμῶται ἀπολυθέντες ἐκ τῆς εἰρκτῆς. Εἶνε δὲ δικασταστικὸν πρᾶγμα νὰ παρακολουθήσῃ τις τὴν προστυχοῦσαν τούρκισσαν μακρόθεν, διὰ νὰ ἴδῃ πῶς γνωρίζουν νὰ κατατέμνωσι καὶ νὰ καθιστῶσι λεπτοτέρας καὶ τελειότερας τὰς ἀπολαύσεις τῆς ἀληθείας. Εἰσέρχονται εἰς τὸ πλησιέστερον τζαμίον διὰ νὰ προσευχηθῶσι, καὶ στέκουσι ἡμίσειαν ὥραν διὰ νὰ φλυαρήσῃσι με μίαν φίλην των ὑπὸ τὰς ἀψίδας τοῦ προακλίου ἀκολούθως ὑπάγουσι νὰ ρίψουν ἐν βλέμω εἰς δέκα ἐργαστήρια, καὶ νὰ φέρωσιν ἄνω κάτω ἐν δύο, διὰ νὰ ὀφω ἴσουν ἐπὶ

τέλους ἐν τίποτε· ἔπειτα ἐμβαίνουν εἰς τὸν τροχιόδρομον, καταβαίνουν εἰς τὰ ἰχθυοπωλεῖα, διαβαίνουν τὴν γέφυραν, σταματοῦν διὰ νὰ κοιτάξουν ὅλας τὰς πλεξίδας καὶ ὅλας τὰς φενάκας τῶν κουρέων τοῦ Σταυροδρημίου, ἐμβαίνουν εἰς ἐν νεκροταφεῖον καὶ τρώγουσι ἐν γλύκισμα ἐπάνω τάφου τινός, ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν πόλιν, καταβαίνουν ἐκ νέου εἰς τὸν Κεράτιον κόλπον, ἀλλάσσουν εἰς ἑκατοντάεις δρόμους, καὶ βλέπουσαι με τὸ ἄκρον τοῦ ὀρθαλοῦ ὄλα τὰ πράγματα, — ὑελοφρακτα δειγμάτα, ἔντυπα, ἀγγελίας, κυρίας διαβαίνουσας, ἀμάξας, ἐπιγραφάς, πύλας θεάτρων—, ἀγοράζουσι μίαν ἀνοδοδέσμη, πίνουσι μίαν λεμονάδαν ἀπὸ ἓνα ὑδροφόρον, δίδουσι ἐλεημοσύνην εἰς ἓνα πτωχόν, διαβαίνουν ἐκ νέου τὸν Κεράτιον κόλπον ἐπὶ καϊκίου, καὶ ἐπαναρχίζουσι εἰς τὴν Σταμπούλ τὰ αὐτὰ μετέπειτα εἰσέρχονται εἰς τὸν τροχιόδρομον ἐκ νέου, καὶ φήσασαι πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας των εἶνε ἱκαναὶ νὰ στρέψωσι τὰ βήματά των πρὸς τὰ ὀπίσω, διὰ νὰ κάμωσιν ἀκόμη ἓνα γύρον ἑκατὸν βημάτων πῆριξ συμπλέγματός τινος οἰκίδων ἀπαρallάκτως ὅπως τὰ παιδιὰ, ἅτινα ἐξέρχονται μόναι κατὰ πρώτην φοράν, καὶ ἅτινα θέλουσι νὰ χρησιμοποιήσωσι πρὸς πάντα καὶ ἐκ πάντων τὴν μικρὰν ἐκείνην ὥραν τῆς ἐλευθερίας, ἣν ἔλαβον. Ἐὰν δὲ ἀτυχῆς τις εὐσαρκος ἐφένδης, θέλων ν' ἀνακαλύψῃ μὴ ἢ σύζυγος ἔχῃ ἰδίῳν τινα σκοπὸν, ἤθελεν ἐξέλθῃ καὶ παρακολουθήσῃ αὐτὴν μακρόθεν, θ' ἀπέμενε εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου χωρὶς κνήμας.

Διὰ νὰ ἴδῃς τὸ ὥραϊον μουσουλμανικὸν φύλλον, πρέπει ν' ἀπέλθῃς ἡμέραν τινὰ μεγάλης ἐορτῆς εἰς τὰ Γλυκὰ Νερά τῆς Εὐρώπης, ἢ εἰς τὰ τῆς Ἀσίας ἐγγὺς εἰς τὸ Ἀναδουλί - Χισσάρ· ἅτινα εἶνε δύο μεγάλοι δημόσιοι κήποι, σύνδενδροι καὶ κατάσκιαι, διαφρᾶσμένοι ἀπὸ δύο μικροῦς ποταμοῦς, ὧν τῆδε κακείσε ὑπάρχουσι καφενεῖα καὶ πηγαί. Ἐκεῖ, ἐπ' εὐρείας πεδιάδος χλοαζούσης, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν καρῶν, τῶν τερεθίνθων, τῶν πλατάνων, καὶ τῶν συκομορεῶν, αἵτινες συναποτελοῦσι σειρὰν ἀλληλοδιάδοχον σιάδων πρασίνων, δι' ὧν δὲν εἰσέρχεται οὐδ' ἀκτὶς ἡλίου, βλέπεις χιλιάδας τουρκισσῶν καθημένας καθ' ὁμίλους καὶ κύκλους, περικυκλωμένας δὲ ἀπὸ δούλας, εὐνούχους καὶ παιδιὰ, αἵτινες γευματίζουσι καὶ παιζοῦσιν ἡμίσειαν ὄλην ἡμέραν, ἐν τῷ μέσῳ ἀπειροπληθοῦς λαοῦ, ὅστις ὑπάγει καὶ ἔρχεται. Μόλις φθάνεις ἐκεῖ, καὶ νομίζεις ὅτι ὄνειρεύεσαι· σοὶ φαίνεται ὅτι βλέπεις ἐκεῖ ἐορτὴν τινὰ τοῦ Ἰσλαμικτοῦ παραδείσου. Ἡ μυριάς ἐκείνη τῶν καταλεύκων καλυπτῶν καὶ τῶν πορφύρων, κιτριῶν, πρασίνων καὶ τεφροχρῶν φερρετζέδων, οἱ ἀπειράριθμοι ὁμίλοι δούλων φερουσῶν ἐνδυμασίαν ποικιλόχρωμον, ἢ μυρμηκίαν ἐκείνη τῶν κορασιῶν ἐνδεδυμένων ὅπως τὰ ἀγρία, οἱ μεγάλοι τάπητες τῆς Συμόνης οἱ ἐξῆλωμένοι

σας ἐπὶ τῶν ὤμων, μὲ φόρεμα ἐκ δαμασκηνοῦ λευκοῦ χρυσοκεντήτου, ἀνοικτοῦ πρὸς τὰ ἔμπροσθεν οὕτως, ὥστε νὰ διαφαίνεται διὰ τοῦ ἀνοίγματος σαλβάριον μέγα ἐκ μετάρης ἐρυθρᾶς, ὅπερ καταπίπτει μυριόπτυχον ἐπὶ δύο σανδαλίων ἀνεστραμμένων πρὸς τὰ ἔμπροσθ κατά τὸν σινικὸν τρόπον· μὲ ζώνην ἀτλαζωτὴν πρασίνην περὶ τὴν ὄσφυν· μὲ ἀδάμαντας εἰς τὰ περιδέραια, εἰς τὰς καρφίτσας, εἰς τὰ βραχιόνια, εἰς τὰς πόρπας, εἰς τὰς πλεξίδας, εἰς τὸν θύσανον τοῦ σκουφιδίου, εἰς τὰ σανδάλια, εἰς τὴν τραχηλίαν τοῦ χιτῶνος, εἰς τὴν ζώνην, περίξ τοῦ μετώπου· λάμπουσιν ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν ὡς Παναγίαν τῶν Ἰσπανικῶν μητροπολιτικῶν ἐκκλησιῶν, καὶ ἀνακεκλιμένη ἐπὶ τὸ παιδικώτερον ἐπάνω εἰς πλατὺ διβάνιον, ἐν τῷ μέσῳ στεφάνης ὠραίων δούλων κίρκασσιανῶν, ἀραβίδων καὶ περσίδων, περιτυλιγμένη εἰς μεγάλας καταπιπτούσας ἐσθῆτας, ὡς τὰ ἀρχαῖα ἀγάλματα·—ἢ νὰ φαντασθῆ «νεόνυμφον, λευκὴν, ὡς ἡ κορυφή τοῦ Ὁλύμπου», ἐνδεδυμένην στολὴν ἐξ ἀτλαζωτοῦ κυανοχράου, καὶ κεκαλυμμένην δλόκληρον διὰ καλύπτρας χρυσοῦφου, καθημένην ἐπάνω εἰς σοφᾶν μαργαριτοκόλλητον, πρὸ τῆς ὁποίας ὁ νεόνυμφος, γονυπετῆς ἐπὶ τάπητος τῆς Τεχεράν, κάμνει τὴν τελευταίαν του προσευχὴν, πρὶν ἀποκαλύψῃ τὸν θησαυρὸν του·—ἢ ν' ἀναπλάσῃ καθ' ἑαυτὸν εὐνοουμένην ἐρωτόληπτον, ἥτις ἀναμένει τὸν κύριόν της εἰς τὸν ἀποκρυφτότερον θαλαμίσκον τοῦ χαρμεῖου, μὴ φέρουσιν πλέον ἔνδυμα ἄλλο παρὰ τὴν ζουαβίναν καὶ τὰς ἔσω ἀναξυρίδας, αἵτινες ἀναδεικνύουσιν ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ χάριτι τὸ εὐκαμπτόν της σῶμα, καὶ παρέχουσιν εἰς αὐτὴν τὴν ὄψιν ὠραίου μείρακος κούφου καὶ κομψοῦ· καὶ θ' ἀναγκασθῆ ν' ἀνομολογήσῃ ὅτι οἱ «μετερῶθυμισμένοι» οὗτοι ἀσχημότευροι μὲ τὴν ἄτριχον κεφαλὴν καὶ τὸν μαῦρόν των ἐπενδύτην ἔχουν πλεῖστερα παρ' ὅ,τι ἀξίζουσιν. Ἄλλ' ὁ οἰκιακὸς ὅμως ἱματισμὸς οὗτος ὑπόκειται εἰς τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ συρμού, διότι αἱ κυρίαί, μὴ ἔχουσαι τι ἄλλο νὰ κάμωσι, κατακρίβουσι τὸν καιρὸν των εἰς τὸ ν' ἀναζητοῦν νέας κομμώσεις· σκεπάζονται λοιπὸν μὲ διάφορα κοσμήματα καὶ στολίδια, βάλλουν πτερὰ καὶ ταινίας εἰς τὴν κόμην, κρήδεμνα περὶ τὴν κεφαλὴν, μηλωτὰς περὶ τὸν τράχηλον καὶ τοὺς βραχιόνιας· δανεῖζονται ἐν τι πάντοτε ἀπὸ τὰς ἀνατολικὰς ἐνδυμασίας· ἀναμιγνύουσι τὸν εὐρωπαϊκὸν συρμὸν μὲ τὸν τουρκικόν· βάλλουν φενάκας, βάπτουν μαύρας τὰς τρίχας τῆς κόμης των, ξανθὰς, ἐρυθρὰς, καθιεῶσιν ἑαυτὰς παραδόξους κατὰ μυρίους τρόπους, καὶ διαμιλλῶνται πρὸς ἀλλήλας, ὅπως αἱ πλέον ἀχαλίνωτοι ἐν τῇ ἐπιδεικτικῇ των φιλοδοξίᾳ γυναῖκες τῶν εὐρωπαϊκῶν πόλεων. Ὅθεν καὶ ἐάν ἡμέραν τινὰ εἰς τὰ Γλυκὰ Νερά ἠδύνατό τις ὡς διὰ μαγικῆς ῥάβδου ν' ἀναρπάσῃ ὅλους τοὺς φερετζέδες καὶ ὅλας τὰς καλύπτρας, θὰ ἔβλεπε πιθανώτατα τουρκίδας ἐνδεδυμένας ὡς βασιλίσ-

σας ἀσιατικὰς, ἄλλας πάλιν ὡς βραπτρίας γαλιλίδας, ἄλλας ὡς μεγάλας κυρίας φερουσας ἐνδυμασίαν χοροῦ, ἄλλας ὡς πωλητρίδας ἐν μεγάλῃ πομπῇ, ὡς τροφοπόλιδας τοῦ στρατοῦ, ὡς ἑλληνίδας, ὡς ἀτσιγγάνας· θὰ ἔβλεπε μὲ μίαν λέξιν τόσας ποικιλίας ἐνδυμασιῶν καὶ στολῶν, ὅσας βλέπει νὰ διέρχωνται φέροντες οἱ ἐκ τοῦ ἀρβένος φύλου τὴν γέφυραν τῆς Σουλτάνα-Βαλιδές.

Τὰ δὲ δωμάτια, ἐν οἷς διαιτῶνται αἱ ὠραῖαι αὐταὶ καὶ πλούσιοι μοαμεθανίδες, ἀντιστοιχοῦσι κατὰ τινα λόγον πρὸς τὸν γοητευτικὸν καὶ παράδοξον αὐτῶν ἱματισμὸν. Οἱ θάλαμοι, οἱ ὠρισμένοι εἰς τὰς γυναῖκας, κατέχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν ὠραιότεραν θέσιν τῆς οἰκίας, καὶ ἐξ αὐτῶν διανοίγονται ἀπόψεις θαυμάσιαι εἰς τὴν ξηρὰν ἢ εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ εἰς μέγα μέρος τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ κάτωθεν μὲν αὐτῶν ὑπάρχει κηπᾶριον περιφραγμένον μὲ τοίχους ὑψηλοτάτους, σκεπασμένους μὲ κιστὸν καὶ ἰάσμας, ἄνωθεν δὲ ἡλιακὸς, καὶ ἐκ τοῦ μέρους τῆς οἰκίας τοῦ πρὸς τὴν ὁδὸν θαλαμίσκοι προέχοντες καὶ ὑελοφρακτοί, ὡς οἱ *μιραδόρες* τῶν Ἰσπανικῶν οἰκιῶν. Ὅλοι δὲ οὗτοι οἱ θάλαμοι εἶνε μικρότατοι, καὶ τὸ μὲν δάπεδον αὐτῶν εἶνε σκεπασμένον μὲ ψιχθούς σινικὰς ἢ μὲ τάπητας, τὰ δὲ φατνώματα ζωγραφημένα μὲ ὀπώρας καὶ ἄνθη, περίξ τῶν τοίχων περιθέουσι πλατέα διβάνια, μὲ κρήνην μικρὰν ἐν τῷ μέσῳ, εἰς δὲ τὰ παράθυρα εἶνε τοποθετημένα ἀγγεῖα ἀνθοφόρα, καὶ ταῦτα πάντα ἐν τῷ μέσῳ φωτὸς ἀμυδρῶ καὶ γλυκυτάτου, φωτὸς ὁποῖον τὸ τὸ ἄλλου, ὁποῖον—ἐξέρω καὶ ἐγὼ τί νὰ εἶπω;—ὁποῖον τὸ φῶς μονῆς, τόπου ἱεροῦ καὶ κομψοῦ, ὅπερ καὶ σὲ ἀναγκάζει νὰ περιπατῆς ἀκροποδητῆς, νὰ δμιλῆς σιγανώτατα, νὰ μὴ λέγῃς παρὰ λέξεις πλήρεις ταπεινοφροσύνης καὶ γλυκύτητος, καὶ νὰ μὴ συνδιαλέγῃσαι εἰμὴ μόνον περὶ Θεοῦ καὶ περὶ ἔρωτος. Τὸ φῶς ἐκεῖνο τὸ ἄτονον, αἱ εὐωδίαί τοῦ κήπου, τὸ κελάρυσμα τῶν ὑδάτων, αἱ δούλαι αἱ διερχόμεναι ὡς σκιαί, ἢ βαθυτάτη σιγῆ, ἢ ἐπικρατούσα καθ' ὅλην τὴν οἰκίαν, τὰ βουνὰ τῆς Ἀσίας, ὧν τὸ κυανοῦν χρῶμα διαφαίνεται διὰ τῶν ὀπῶν τῶν δικτυωτῶν καὶ διὰ τῶν κλάδων τοῦ αἰγολκλήματος, οἵτινες συναποτελοῦσι σκῆνωμα ὅλον πρὸ τῶν παραθύρων, διεγείρουσιν εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς, ὅσαι εἰσέρχονται κατὰ πρῶτον ἐντὸς τῶν τοιχῶν ἐκεῖνων, ἄφατόν τι αἰσθημα ἠδύτητος καὶ μελαγχολίας. Τὰ τοιχώματα δὲ τῶν χαρμεῖων τούτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φέρουσι κόσμον ἀπλούστατον καὶ σχεδὸν αὐστηρόν· ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μεγαλοπρεπέστατα, σκεπασμένα μὲ ἀτλαζωτὸν λευκὸν μὲ ἀραβουργῆ διάχρυσα, μὲ φατνώματα κέδρινα, μὲ δικτυωτὰ ἐπίχρυσα, καὶ μὲ ἐπιπλα πολύτιμα. Ἐκ τῶν ἐπίπλων δὲ τούτων συνεικάζει τις καὶ τὸν βίον. Δὲν βλέπει ἄλλο παρὰ καθέδρας, σοφάδες μεγάλους καὶ μικροὺς, τάπητας μικροὺς, σκαμνία, ἐδωλίδια, προσκεφάλαια παντὸς σχήματος, καὶ στρώ-

γνωρίζει αὐτὴν ὡς γυναῖκα, καθὼς οὔτε τὴν ἐ-
γνωρίσεν οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ τὴν γνωρίσῃ ὡς
κόρην, ὡς ἀδελφὴν, ὡς φίλῃν, ὅπως δὲν τὴν γνω-
ρίζει οὐδ' ὡς μητέρα. Ὅθεν καὶ αὐτὴ ἀφίνει νὰ
στερεύσῃ κατὰ μικρὸν ἐν ἑαυτῇ αἱ γενναῖαι ἰ-
διότητες, ἅς δὲν δύναται ν' ἀποκαλύψῃ, καὶ ἅς
οὐδεὶς ζητεῖ παρ' αὐτῆς συνηθίζει νὰ μὴ μεριμνᾷ
εἰμὴ περὶ τοῦ ὅ,τι ζητεῖ τις παρ' αὐτῆς, καὶ κα-
ταπνίγει πολλάκις μετ' ἀποφάσεως τὴν φωνὴν
τῆς καρδίας καὶ τῆς διανοίας τῆς, διὰ νὰ εὕρῃ
ἐν τῇ ὑπνηλότῃ βίου ζωῆκου, ἂν ὄχι τὴν εὐτυ-
χίαν, τοῦλάχιστον τὴν εἰρήνην. Καὶ ἔχει μὲν τὴν
παρηγορίαν τὴν ἐκ τῶν τέκνων, καὶ ὁ σύζυγος τὰ
ἐναγκαλιζέται καὶ τὰ ἀσπάζεται ἐνώπιόν τῆς·
ἀλλὰ τὴν παρηγορίαν ταύτην πικραίνει ἡ ἰδέα,
ὅτι πρὸ μιᾶς ὥρας ἴσως ἠσπάσθη ὁμοίως τὰ τέ-
κνα ἄλλης τινός, ὅτι μετὰ μίαν ὥραν θ' ἀσπα-
σθῇ τὰ τέκνα τρίτης, καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν τὰ
τέκνα τετάρτης. Ὁ ἔρωσ τοῦ ἔραστοῦ, ἡ ἀγάπη
τοῦ πατρὸς, ἡ φιλία, ἡ ἐμπιστοσύνη, τὰ πάντα
διαιροῦνται καὶ υποδιαιροῦνται, τὰ πάντα ἔχουσι
τὰς ὀρισματίας τῶν ὥρας, τὰ βλέμματά τῶν, τὰ
μέτρα τῶν, τὰς ἐθιμοταξίας τῶν· ὅθεν καὶ τὰ
πάντα εἶνε ψυχρὰ καὶ ἀνεπαρκῆ. Ἐπειτα ὑπάρ-
χει τι τὸ περιφρονητικὸν καὶ τὸ θανασίμως ὑβρι-
στικὸν ἐν τῇ συζυγικῇ ἐκείνῃ ἀγάπῃ, καθ' ἣν ὁ
σύζυγος διατηρεῖ εἰς τὸ πλευρὸν τῆς συζύγου του
εὐνοῦχον. Εἶνε κατ' οὐσίαν τὸ αὐτὸ ὡς νὰ λέγῃ
πρὸς αὐτὴν: — Σὲ ἀγαπῶ, «εἶσαι ἡ χαρὰ καὶ ἡ
δόξα μου», εἶσαι «ὁ μαργαρίτης τῆς οἰκίας μου»,
ἀλλ' εἰμαι βέβαιος, ὅτι, ἐὰν τὸ τέρας τοῦτο, ὅ-
περ σ' ἐπιτηρεῖ, ἦτο ἀνὴρ, θὰ συνεφθείριστο μετ'
αὐτοῦ.

Ποικίλλουσι δὲ μεγάλως οἱ ὅροι τοῦ συζυγικοῦ
βίου καὶ ὡς πρὸς τὰ χρηματικὰ μέσα τοῦ ἀνδρός,
καὶ ἂν ἀκόμη δὲν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ ὅτι, ὅστις
δὲν ἔχει τὰ μέσα νὰ διατηρῇ πλειοτέρας γυναῖ-
κας, ἀναγκάζεται νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν μίαν. Ὁ
πλούσιος κύριος ζῆ χωριστὰ ἀπὸ τῆς συζύγου του
καὶ ὡς πρὸς τὴν οἰκίαν καὶ ὡς πρὸς τὸ πνεῦμα,
διότι δύναται νὰ ἔχῃ χωριστὸν διαμέρισμα οἰ-
κίας ἢ καὶ ὀλόκληρον οἰκίαν δι' αὐτὴν μόνην, καὶ
διότι θέλων νὰ δέχεται φίλους, πελάτας, κόλα-
κας, χωρὶς νὰ φαίνονται καὶ διαταράττωνται αἱ
γυναῖκες, εἶνε ἠναγκασμένος νὰ ἔχῃ οἰκίαν χωρι-
στήν. Ὁ μεσαίος τάξεως τοῦρκος, διὰ λόγους οἰ-
κονομίας, διαίγει ἐγγύτερον τῆς γυναικὸς του,
τὴν βλέπει συχνότερα καὶ εἶνε οἰκειότερος πρὸς
αὐτήν. Ὁ δὲ πτωχὸς τοῦρκος ἐπὶ τέλους, ἠναγ-
κασμένος νὰ ζῆ ἐντὸς ὡς ἐλαχίστου χώρου καὶ
νὰ δαπανᾷ ὡς ἐλάχιστα, τρώγει, κοιμᾶται, καὶ
συνδιάγει καθ' ὅλας τὰς ὥρας, ὅσας σχολάζει,
μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων του. Ὅθεν
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πτωχοῦ δὲν ὑπάρχει πραγμα-
τικὴ διαφορὰ μετὰξὺ τοῦ βίου χριστιανικῆς οἰ-
κογενείας καὶ τουρκικῆς. Ἡ γυνὴ, ἥτις δὲν δύ-

ναται νὰ ἔχῃ δούλην, ἐργάζεται, καὶ ἡ ἐργασία
ἀνυψοῖ τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὸ κύρος τῆς. Συμ-
βαίνει δὲ ὄχι σπανίως νὰ ἔλθῃ ἡ γυνὴ αὐτὴ εἰς
τὸ καφενεῖον ἢ τὸ καπηλεῖον, ὅπου διαίγει ἀργὸς
ὁ σύζυγός τῆς, καὶ ἐξαγαγοῦσα αὐτὸν ἐκεῖθεν, νὰ
τὸν φέρῃ εἰς τὴν οἰκίαν τύπτουσα μετὰ τὴν ἐμβά-
δα τῆς. Ἄνῃρ καὶ γυνὴ φέρονται πρὸς ἀλλήλους
ὡς ἴσοι, διέρχονται τὴν ἐσπέραν πρὸ τῆς θύρας
τῆς οἰκίας ἐγγὺς ἀλλήλων, εἰς δὲ τὰς ἀποκέν-
τρους ὀλίγον συνοικίας καὶ ἀπέρχονται εἰς τὴν ἀ-
γορὰν ἀμφοτέροι διὰ νὰ ὀψωνίσωσι τὰ χρειαῖα τῆς
οἰκίας· πολλάκις δὲ φαίνονται ἐντὸς ἐρημικοῦ τι-
νος νεκροταφείου καθήμενοι ἀμφοτέροι παρὰ τὴν
στήλην συγγενοῦς τινος νεκροῦ καὶ ἀριστῶντες ἐν
μέσῳ τῶν τέκνων τῶν, ὡς τις οἰκογένεια ἐρ-
γατικῆ τῶν ἡμετέρων χωρῶν. Εἶνε δὲ τὸ θέαμα
τόσῳ μᾶλλον συγκινητικόν, καθ' ὅσον εἶνε καὶ
σπάνιον. Βλέπων τις αὐτὸ δὲν δύναται νὰ μὴ αἰ-
σθανθῇ ὅτι ὑπάρχει τι τὸ ἀναγκαῖον, τὸ ἀπολύ-
τως καὶ αἰωνίως ὠραῖον εἰς τὸν δεσμὸν ἐκεῖνον
τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων, εἰς τὸ διὰ τῆς ἀ-
γάπης ἐνικίον ἐκεῖνο σύμπλεγμα· ὅτι εἰς περὶ
πλέον φθόγγος ἢ φθείρει ἢ καταστρέφει τὴν ἀο-
μονίαν ἐκείνην· ὅτι, ὅ,τι καὶ ἂν εἴπῃ, ὅ,τι καὶ ἂν
κάμῃ τις, ἢ πρώτη δύναμις, τὸ ἀναγκαῖον στοι-
χεῖον, ὁ λίθος ὁ ἀκρογωνιαίος κοινωνίας κανο-
νικῆς καὶ δικαίας ὑπάρχει ἐν τῷ ἐνιαίῳ τούτῳ
συνδέσμῳ—ὅτι πᾶς ἄλλος συνδυασμὸς αἰσθημα-
τος καὶ συμπερὸντων εἶνε παρὰ φύσιν,—ὅτι ἐ-
κείνη μόνον εἶνε ἡ ἀληθὴς οἰκογένεια, πᾶσα δ'
ἄλλη ἐκτὸς αὐτῆς ἀγέλη,—ὅτι ἐκείνη μόνη εἶνε
οἰκία,— πᾶσα δὲ ἄλλη ἐκτὸς αὐτῆς χαμαιτυ-
πεῖον.

Ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ τοῦ πτωχοῦ δὲν ὑπάρχει πραγμα-
τικὴ διαφορὰ μετὰξὺ τοῦ βίου χριστιανικῆς οἰ-
κογενείας καὶ τουρκικῆς. Ἡ γυνὴ, ἥτις δὲν δύ-
ναται νὰ ἔχῃ δούλην, ἐργάζεται, καὶ ἡ ἐργασία
ἀνυψοῖ τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὸ κύρος τῆς. Συμ-
βαίνει δὲ ὄχι σπανίως νὰ ἔλθῃ ἡ γυνὴ αὐτὴ εἰς
τὸ καφενεῖον ἢ τὸ καπηλεῖον, ὅπου διαίγει ἀργὸς
ὁ σύζυγός τῆς, καὶ ἐξαγαγοῦσα αὐτὸν ἐκεῖθεν, νὰ
τὸν φέρῃ εἰς τὴν οἰκίαν τύπτουσα μετὰ τὴν ἐμβά-
δα τῆς. Ἄνῃρ καὶ γυνὴ φέρονται πρὸς ἀλλήλους
ὡς ἴσοι, διέρχονται τὴν ἐσπέραν πρὸ τῆς θύρας
τῆς οἰκίας ἐγγὺς ἀλλήλων, εἰς δὲ τὰς ἀποκέν-
τρους ὀλίγον συνοικίας καὶ ἀπέρχονται εἰς τὴν ἀ-
γορὰν ἀμφοτέροι διὰ νὰ ὀψωνίσωσι τὰ χρειαῖα τῆς
οἰκίας· πολλάκις δὲ φαίνονται ἐντὸς ἐρημικοῦ τι-
νος νεκροταφείου καθήμενοι ἀμφοτέροι παρὰ τὴν
στήλην συγγενοῦς τινος νεκροῦ καὶ ἀριστῶντες ἐν
μέσῳ τῶν τέκνων τῶν, ὡς τις οἰκογένεια ἐρ-
γατικῆ τῶν ἡμετέρων χωρῶν. Εἶνε δὲ τὸ θέαμα
τόσῳ μᾶλλον συγκινητικόν, καθ' ὅσον εἶνε καὶ
σπάνιον. Βλέπων τις αὐτὸ δὲν δύναται νὰ μὴ αἰ-
σθανθῇ ὅτι ὑπάρχει τι τὸ ἀναγκαῖον, τὸ ἀπολύ-
τως καὶ αἰωνίως ὠραῖον εἰς τὸν δεσμὸν ἐκεῖνον
τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων, εἰς τὸ διὰ τῆς ἀ-
γάπης ἐνικίον ἐκεῖνο σύμπλεγμα· ὅτι εἰς περὶ
πλέον φθόγγος ἢ φθείρει ἢ καταστρέφει τὴν ἀο-
μονίαν ἐκείνην· ὅτι, ὅ,τι καὶ ἂν εἴπῃ, ὅ,τι καὶ ἂν
κάμῃ τις, ἢ πρώτη δύναμις, τὸ ἀναγκαῖον στοι-
χεῖον, ὁ λίθος ὁ ἀκρογωνιαίος κοινωνίας κανο-
νικῆς καὶ δικαίας ὑπάρχει ἐν τῷ ἐνιαίῳ τούτῳ
συνδέσμῳ—ὅτι πᾶς ἄλλος συνδυασμὸς αἰσθημα-
τος καὶ συμπερὸντων εἶνε παρὰ φύσιν,—ὅτι ἐ-
κείνη μόνον εἶνε ἡ ἀληθὴς οἰκογένεια, πᾶσα δ'
ἄλλη ἐκτὸς αὐτῆς ἀγέλη,—ὅτι ἐκείνη μόνη εἶνε
οἰκία,— πᾶσα δὲ ἄλλη ἐκτὸς αὐτῆς χαμαιτυ-
πεῖον.

Ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ τοῦ πτωχοῦ δὲν ὑπάρχει πραγμα-
τικὴ διαφορὰ μετὰξὺ τοῦ βίου χριστιανικῆς οἰ-
κογενείας καὶ τουρκικῆς. Ἡ γυνὴ, ἥτις δὲν δύ-
ναται νὰ ἔχῃ δούλην, ἐργάζεται, καὶ ἡ ἐργασία
ἀνυψοῖ τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὸ κύρος τῆς. Συμ-
βαίνει δὲ ὄχι σπανίως νὰ ἔλθῃ ἡ γυνὴ αὐτὴ εἰς
τὸ καφενεῖον ἢ τὸ καπηλεῖον, ὅπου διαίγει ἀργὸς
ὁ σύζυγός τῆς, καὶ ἐξαγαγοῦσα αὐτὸν ἐκεῖθεν, νὰ
τὸν φέρῃ εἰς τὴν οἰκίαν τύπτουσα μετὰ τὴν ἐμβά-
δα τῆς. Ἄνῃρ καὶ γυνὴ φέρονται πρὸς ἀλλήλους
ὡς ἴσοι, διέρχονται τὴν ἐσπέραν πρὸ τῆς θύρας
τῆς οἰκίας ἐγγὺς ἀλλήλων, εἰς δὲ τὰς ἀποκέν-
τρους ὀλίγον συνοικίας καὶ ἀπέρχονται εἰς τὴν ἀ-
γορὰν ἀμφοτέροι διὰ νὰ ὀψωνίσωσι τὰ χρειαῖα τῆς
οἰκίας· πολλάκις δὲ φαίνονται ἐντὸς ἐρημικοῦ τι-
νος νεκροταφείου καθήμενοι ἀμφοτέροι παρὰ τὴν
στήλην συγγενοῦς τινος νεκροῦ καὶ ἀριστῶντες ἐν
μέσῳ τῶν τέκνων τῶν, ὡς τις οἰκογένεια ἐρ-
γατικῆ τῶν ἡμετέρων χωρῶν. Εἶνε δὲ τὸ θέαμα
τόσῳ μᾶλλον συγκινητικόν, καθ' ὅσον εἶνε καὶ
σπάνιον. Βλέπων τις αὐτὸ δὲν δύναται νὰ μὴ αἰ-
σθανθῇ ὅτι ὑπάρχει τι τὸ ἀναγκαῖον, τὸ ἀπολύ-
τως καὶ αἰωνίως ὠραῖον εἰς τὸν δεσμὸν ἐκεῖνον
τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων, εἰς τὸ διὰ τῆς ἀ-
γάπης ἐνικίον ἐκεῖνο σύμπλεγμα· ὅτι εἰς περὶ
πλέον φθόγγος ἢ φθείρει ἢ καταστρέφει τὴν ἀο-
μονίαν ἐκείνην· ὅτι, ὅ,τι καὶ ἂν εἴπῃ, ὅ,τι καὶ ἂν
κάμῃ τις, ἢ πρώτη δύναμις, τὸ ἀναγκαῖον στοι-
χεῖον, ὁ λίθος ὁ ἀκρογωνιαίος κοινωνίας κανο-
νικῆς καὶ δικαίας ὑπάρχει ἐν τῷ ἐνιαίῳ τούτῳ
συνδέσμῳ—ὅτι πᾶς ἄλλος συνδυασμὸς αἰσθημα-
τος καὶ συμπερὸντων εἶνε παρὰ φύσιν,—ὅτι ἐ-
κείνη μόνον εἶνε ἡ ἀληθὴς οἰκογένεια, πᾶσα δ'
ἄλλη ἐκτὸς αὐτῆς ἀγέλη,—ὅτι ἐκείνη μόνη εἶνε
οἰκία,— πᾶσα δὲ ἄλλη ἐκτὸς αὐτῆς χαμαιτυ-
πεῖον.

αὐτὴν ἐκείνην τὴν κατάστασιν, ἣτις καὶ ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τῆς ἀπὸ τοῦ πρώτου τῆς ἀνδρὸς διαζεύξεως; Τί δὲ σημαίνει ἡ ὑποχρέωσις τοῦ ἀνδρὸς τοῦ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ παρανόμιον γεννηθὲν παιδίον, ὅταν δὲν ἔχη καὶ τὰ μέτα τῆς συντηρήσεώς του, καὶ ὅταν δύναται νὰ ἀποκτήσῃ νομιμώτατα πενήτηκοντα τέκνα, ἅτινα προσμένει, ἐὰν ὄχι τὸ ὄνομα, ἡ δυστυχία ὅμως καὶ ἡ ἔγκατάλειψις τῶν νόθων; Μᾶς λέγουσιν ὅτι δὲν γίνονται βρεφοκτονίαι· ἀλλὰ τὰς ἐκουσίας ἐκτρώσεις, ὧν χάριν ὑπάρχουσι ἴδια παραρτήματα οἰκιῶν. τίς δύναται νὰ διηγηθῇ; Μᾶς λέγουσιν ὅτι δὲν ὑπάρχει παρ' αὐτοῖς ἡ πορνεία. Καὶ πῶς; Ἄλλὰ τί λοιπὸν ἄλλο εἶνε τὸ ἔργον ἐκεῖνο χιλιάδων Καυκασίων, αἵτινες πωλοῦνται καὶ μεταπωλοῦνται ἑκατοντάκις; Μᾶς ἀποκρίνονται, ὅτι δὲν ὑπάρχει τοῦλάχιστον ἡ δημοσία ἐκείνη. Ἄλλ' ἀστείζονται; Καὶ πῶς ἤθελέ ποτε διατάξῃ Μουράδ ὁ Γ' ν' ἀπελασθῶσιν ἐκτὸς τοῦ Βοσπόρου ὄλαι αἱ φαυλόβιοι, ὧν ἡ ἄγρυ ὑπῆρξεν, ὡς γνωστὸν, ὑπεράφθονος; Θέλουσι δὲ νὰ μᾶς πείσωσιν, ὅτι εἶνε εὐκολώτερον εἰς τὸν ἄνδρα νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πίστιν τεσσάρων γυναικῶν παρὰ μιᾶς μόνης! καὶ νὰ μᾶς κάμωσι νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ τοῦρκος ὁ ἔχων τέσσαρας γυναῖκας δὲν ἀμαρτάνει πλέον ἐκτὸς τῆς ἰδίας αὐτοῦ οἰκίας καὶ τῆς ἰδίας θηρσκειᾶς! καὶ ὀμιλοῦσι περὶ ἠθικότητος οἱ πλέον ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν ἀνόσιον ἡθορὴν ἄνδρες πάντων, ὅσοι ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς!

Ἐκ τούτων πάντων ^{* *} δύναται τις νὰ συνεικάζῃ τὸ τί εἶνε αἱ τούρκισσαι. Κατὰ μέγα μέρος δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ «γυναῖκες πάροχοι τέρψεως». Αἱ πλεῖσται δὲν γνωρίζουσιν ἄλλο τι εἰμὴ τὴν ἀνάγνωσιν μόνον καὶ τὴν γραφὴν· ἀλλ' οὔτε ἀναγνώσκουσι οὔτε γράφουσιν· εἶνε δὲ ὄντα θαυμαστά ὅσαι ἐξ αὐτῶν ἀπέκτησαν παιδευσίν τινα, ἔστω καὶ ἐπιπολαιότατην. Εἰς αὐτοὺς ἤδη τοὺς τούρκους, οἵτινες λέγουσι περὶ τῶν γυναικῶν, ὅτι «ἔχουν μακριὰ μαλλιά καὶ ὀλίγην γνῶσιν», δὲν ἀρέσκει νὰ ἔχωσιν αἱ γυναῖκες ἀνεπτυγμένην τὴν διάνοιαν, διότι δὲν ἀρμόζει νὰ εἶνε ἴσαι καθ' ὀ,τιδήποτε πρὸς αὐτοὺς ἢ ἀνώτεραι. Ὅθεν καὶ μὴ διδασκόμεναι τι ἐκ τῶν βιβλίων, μὴδὲ δυνάμεναι νὰ διδαχθῶσι τι ἐκ τῆς μετὰ τῶν ἀνδρῶν συναστροφῆς, διατελοῦσιν ἐν παχυλοτάτῃ ἀμαθείᾳ. Ἐκ τοῦ δικωρισμοῦ δὲ τούτου τῶν δύο φύλων προέρχεται, ὅτι εἰς τοὺς μὲν ἐλλείπει κομψότης, τῶν δὲ ἡ θέσις εἶνε λίαν ταπεινὴ καὶ ἐκείνοι μὲν ἀποβαίνουσι διὰ τοῦτο ἀγροῖκοι, αἱ δὲ γυναῖκες μικρολόγοι. Ἐπειδὴ δὲ αἱ συναστροφαι αὐτῶν περιορίζονται ἀείποτε εἰς στενὸν γυναικῶν κύκλον, ἅπασαι σχεδὸν διατηροῦσι μέχρις ἐσχάτου γῆρως παιδαριῶδες τι εἰς τε τὰς ἰδέας αὐτῶν καὶ εἰς τοὺς τρόπους· ἔχουσι περιέργειαν ἑξᾶλλον περὶ μυρία πράγματα, ἐκπλήττονται πρὸς πάντα, ποιοῦνται περὶ πολλοῦ πράγ-

ματὰ τινα ἀνόητα, ἔχουσι κακολογίαν γραῶδη, καὶ περιφρονήσεις καὶ ὑπεροφίας, ὁποίας αἱ παρ' ἡμῖν τρόφιμοι τῶν μοναστικῶν ἐκπαιδευτηρίων, καγχάζουσιν ἀηδῶς πρὸς πάντα λόγον, ἐνίοτε δὲ καὶ διασκεδάζουσιν ὅπως τὰ παιδία, οἷον κυνηγοῦνται ἀπὸ θαλάμου εἰς θάλαμον, ἢ ἀρπάζουν τὰ ζαχαρωτὰ ἀπὸ τὸ στόμα ἢ μίαν τῆς ἄλλης. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἔχουσι καὶ τὴν καλὴν ὄψιν τῶν ἐλλείψεων τῶν, κατὰ Γάλλους εἰπεῖν ὅτι εἶνε ὄντα καθαρὰ καὶ διαφανῆ, ὧν τὰ ἐνδόμυχα διαγιγνώσκει τις ἐκ πρώτης ὄψεως· ὅτι εἶνε ὅ,τι φαίνονται, ἀληθῆ πρόσωπα· ὅπως ἔλεγεν ἡ Κ^α Σεβινιέ, ὄχι προσωπεῖα, οὐδὲ γελοιογραφίαι, οὐδὲ πύθνηκοι· γυναῖκες ἀνοικταὶ καὶ τετράγωνοι ἀκόμη καὶ ἐν τῇ δυστυχίᾳ· καὶ ἂν εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἀρκεῖ νὰ δοθῇ τις αὐτῶν περὶ τινος πράγματος καὶ νὰ ἐπισημάνῃ διὰ νὰ μὴ πιστεύῃ τις εἰς αὐτὴν, τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἔχουσι ἀποχρῶσαν εἰς τὸ ἀπατᾶν τέχνην καὶ ἱκανότητα. Δὲν εἶνε δὲ μικρὸς ἔπαινος, ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι μετὰξὺ αὐτῶν σοφαὶ σοβαράι, οὐδὲ διδασκάλισσαι φλυαροῦσαι ἀδικλείπτως περὶ γλώσσης καὶ ὕφους, οὐδὲ πλάσματα ἀτυμῶδη ζῶντα ἐκτὸς τῆς ζωῆς. Ἄλλ' ἐπίσης ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἐν τῷ περιορισμένῳ ἐκείνῳ βίῳ, ὅποθεν ἐλλείπουσιν ὄλαι αἱ ἀνώτεροι πνευματικαὶ διασκεδάσεις, καὶ ὅπου οὐδέποτε ἱκανοποιεῖται ἡ ἔμφυτος εἰς τὴν νεότητα καὶ τὸ κάλλος ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἐπιδειχθῇ καὶ νὰ ἐπαινεθῇ, ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐκτραχύνεται· καὶ ὅτι αὐταί, μὴ ἔχουσαι τὸν ἐκ τῆς ἀνατροφῆς χαλινὸν, ὁρμῶσιν ἀκατάσχετοι πρὸς πᾶσαν ὑπερβολὴν, ὁσάκις ἀπαξ κατακυριεύσῃ αὐτὰς παράλογόν τι πάθος. Ὑπεκκαίει δ' ἐν αὐταῖς ἡ ἀργία μωρίας ὅσας παραλόγους ἰδιοτροπίας, εἰς αἷς ἐπιμένουσι μετὰ παραφορᾶς, καὶ ἀπαιτοῦσι τὴν ἐκ παντὸς τρόπου ἱκανοποίησιν αὐτῶν. Ἐν δὲ τῇ ὄλως κατ' αἴσθησιν ἐκείνῃ ἀτυμοσφαίρα τοῦ χαρμελίου, συναστροφόμεναι μὲ γυναῖκας κατωτέρως αὐτῶν καὶ ὡς πρὸς τὸ γένος καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀνατροφὴν, μακρὰν τοῦ ἀνδρὸς, ὅστις θὰ ἐχρησίμευσεν εἰς αὐτὰς ὡς χαλινὸς, συνοικεῖονται μὲ γλώσσαν ἀράτως ὠμὴν καὶ ἀπελέκτων, ἀγνοοῦσαι ὄλως τὰς λεπτοτέρως ἀποχρώσεις τῆς ἐκφράσεως, λέγουσιν ἀπροκαλύπτως τὰ πράγματα, ἀγαπᾶσι τὰς λέξεις, ὅσαι προκαλοῦσι τὸ ἐρύθημα, τὸν ἀναιδῆ χαριεντισμὸν, καὶ τὸ χυδαῖον λογοπαίγιον· ἀποβαίνουσιν ἀπρεπῶς δητικαὶ καὶ αὐθάδεις, ὥστε πολλάκις συμβαίνει εἰς τὸν εὐρωπαϊὸν, ὅστις ἐννοεῖ τὴν τουρκικὴν νὰ ἀκούσῃ ἀπὸ τοῦ στόματος γαροῦμ ἀξιοπροσπεστάτης ὡς ἐκ τῆς ὄψεως καὶ τοῦ σχήματος, ἐξερροισθείσης κατὰ μεταπράτου ἀδικριτοῦ ἢ ἀγροῖκου, ἀκοσμίως, ἀς δὲν ἀκούει τις παρ' ἡμῖν εἰμὴ ἀπὸ τοῦ στόματος γυναικῶν τῆς κατωτάτης καὶ χειρίστης τάξεως. Ἡ δὲ δριμύτης αὐτῶν αὐτὴ αὐξάνει ἔτι μάλλον, ὅταν συσχετισθῶσι μὲ γυναῖκας εὐρωπαϊκῆς, ἢ μά-

λογίου των ἀριθμῶν ἕως εἰς τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν, ὅπου γνωρίζουν παρακολουθοῦσι διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπὶ μακρὰς ἀποστάσεις ἀπὸ τῶν σρογύλων θυρίδων τῶν ὑψηλῶν των θαλαμίσκων τὰ πλοία, ὅσα διέρχονται τὸν Βόσπορον ἢ τὸν Μαρμαρᾶν, ἢ παραδίδονται εἰς φαντασιοκοπίας περὶ πλοῦτου, περὶ ἐλευθερίας καὶ περὶ ἔρωτος, παρακολουθοῦσαι διὰ τοῦ βλέμματος τὰς κυκνάς σπείρας τοῦ καπνοῦ, τοῦ ἀναθρόσκοντος ἀπὸ τοῦ τσιγάρου. Ὄταν δὲ ἀποκάμουν ἀπὸ τὸ τσιγάρου, ἀπογεύονται διὰ τοῦ τσιμπουκίου «τὰς ξανθὰς τρίχας τοῦ Λατακιέ»· ἀφ' οὗ δὲ χορτάσσουν τὸ κάπνισμα, ῥοφοῦν ἓνα κυκθίσκον καφὲ τῆς Συρίας· τραχανίζου ὀπωρικὰ καὶ ζαχαρωτὰ· παρατείνουν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐν παγωτῶν· ἔπειτα κάμνουν ἐν ἄλλο μικρὸν κάπνισμα μετὰ ροζιλέν, τοῦ ὁποίου ὁ γόμος εἶνε βρογμῆτος μετὰ ῥοδόσταγμα· ἔπειτα μασσοῦν ὀλίγην μαστίχην διὰ νὰ ἀποβάλουν τὴν γεῦσιν τοῦ καπνοῦ· μετὰ ταῦτα πίνουν μίαν λειμονάδα, διὰ ν' ἀποβάλουν τὴν γεῦσιν τῆς μαστίχης. Ἐνδύονται, ἐκδύονται, φοροῦν ὅλα τὰ φορέματα τῆς ἡματιότηκης των, δοκιμάζου ὅλα τὰ βάρματα τῶν ἀγχειδίων των, κάμνουν καὶ χαλνοῦν ἐπὶ τοῦ προσώπου των ψευδεῖς φακὸς ἐν εἴδει ἀστέρων καὶ ἡμισελήνων· καὶ συνδυάζουσι κατ' ὅλους τοὺς δυνατοὺς τρόπους κάτοπτρα καὶ κατοπτρίδια, διὰ νὰ κατοπτρισθῶσιν ἀπανταχόθεν, ἐπὶ τέλους δὲ καὶ ἐν τῇ σκιᾷ αὐτῶν. Τότε δύο δοῦλαι πεντεκαίδεκάετης χορεύουσι τὸν ὑποχρεωτικὸν χορὸν μετὰ τὰ κρέμβαλα καὶ μετὰ τὸ δέφιον· τρίτη τις ἐπαναλαμβάνει δι' ἑκατοσὴν φορὰν ἀσματίον ἢ μυθᾶριον, ὅπερ γνωρίζουσι ὅλοι ἀπὸ στήθους· ἢ αἱ δύο συνήθεις ἀνδρικὰ ἐνδεδυμένοι ὡς ἀκροβάτιδες παλαίουσι τὴν συνήθη πάλην, ἣτις ἀπολήγει εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἀμᾶν καὶ εἰς καγχασμὸν ἀνούσιον. Ἐνίοτε παρίσταται καὶ τὸ καινοφανὲς θέαμα θιάσου αἰγυπτίων ὀρχηστρίδων, ὅπερ ἀποβάει μικρὰ τις εορτὴ· ἄλλοτε ἔρχεται μία τσιγγάνα, καὶ τότε ἡ χανόμα τῆς δεικνύει τὴν παλάμην, διὰ νὰ τῆς εἴπῃ τὴν μοῖραν, ἢ ἀγοράζει περιάπτῳ τι διὰ νὰ μὲν πάντοτε νέα, ἀφέψημα διὰ νὰ παιδοποιήσῃ, ἢ φίλτρον τῆς ἀγάπης. Ἴστανται ὀλοκλήρους ὥρας μετὰ τὸ πρόσωπον εἰς τὰ δικτυωτὰ βλέπουσαι τοὺς διαβαίνοντας εἰς τὸν δρόμον ἀνθρώπους καὶ σκύλους, διδάσκου τὸν ψιττακὸν νέαν τιὰ λέξιν, καταβαίνουν εἰς τὸν κῆπον διὰ νὰ ταλάντευθῶσιν ἐπὶ τῆς αἰώρας (κούνας), ἀναβαίνουσι πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν, διὰ νὰ κάμωσι τὰς νενομισμένας των προσευχὰς, στρέφονται ἀνακλιόμεναι ἐπὶ τοῦ διδανίου διὰ νὰ παίξωσιν χαρτίαν, ἀνατιθῶσιν ὅπου ὑποδεχθῶσι φίλην ἢ συγγενῆ, ἐλθούσαν πρὸς ἐπισκεψίν των, καὶ τότε ἐξαναρχίζει ἡ συνήθης ἀκολουθία τῶν καφέων, τῶν καπνισμάτων, τῶν λειμονάδων, τῶν μικρῶν ἀρίστων, τῶν ἀτόμων καγχασμῶν καὶ τῶν ἡχηρῶν χασμημάτων, μέχρι

οὗ ἢ φίλη ἀπέλθῃ, καὶ ὁ εὐνοῦχος, ἐπιφαινόμενος εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, λέγει ταπεινῆ τῇ φωνῇ: — Ὁ ἐφέντης! — Ἄ! τέλος πάντων! Ὁ Ἄλλᾳχ αὐτὸς τὸν στέλλει, ἃς εἶνε καὶ ὁ ἀσχημότερος ἀνθρώπος τῆς Σταμπούλ.

Τοῦτο δὲ συμβαίνει εἰς τὰ χαρέμια, ὅπου ὑπάρχει, ἂν ὄχι ἄλλο τι, τοῦλάχιστον ὅμως ἡ εἰρήνη· ἀλλ' εἰς τὰ ἄλλα ἢ πληξίς καταπνίγεται ὑπὸ τῆς μανίας τῶν παθῶν, καὶ ἐκεῖ ὁ βίος εἶνε ἀληθῶς διάφορος. Ὑπάρχει δὲ εἰρήνη ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχει, μίᾳ μόνον γυνὴ, ἀγαπωμένη ὑπὸ τοῦ συζύγου, ὅστις δὲν ἐποφθαλμιᾷ εἰς τὰς δούλας, καὶ δὲν ἔχει δοσοληψίας ἐκτὸς τῆς οἰκίας. Ὑπάρχει ἂν ὄχι εὐτυχία, εἰρήνη ὅμως, καὶ εἰς τὰ χαρέμια, ὅπου ὑπάρχουσι πολλαὶ γυναικες ψυχροῦ ἢ ἐλαφροῦ χαρακτήρος, ἀδιάφοροι πρὸς τὸν ἄνδρα, ὅστις δὲν κάμνει διάκρισιν μεταξὺ αὐτῶν, ὧν ἐκάστη ἀπολαμβάνει ἐκ περιτροπῆς τὴν προτίμησιν τῆς ἄνευ ἔρωτος, ἄνευ ζηλοτυπίας, καὶ ἄνευ φιλοδοξίας ὑπεροχῆς. Αἱ καλοῦ φυράματος αὐταὶ γυναῖκες προσπαθοῦσι νὰ λάβωσι πρὸς τοῦ ἐφέντη ὅσον πλεῖότερον ἀργύριον δυνηθῶσι, διατρίβουσιν ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ, διάγουσιν ἐν ἀρμονίᾳ, ἀποκαλοῦσιν ἀλλήλας ἀδελφάς, συνδιασκεδάζουσι, καὶ ἔχετε υγείαν· ἢ λέμβος ὑπάγει κατὰ διαβόλου, ἀλλὰ ὑπάγει. Ὑπάρχει ἀκόμη εἰρήνη, φαινόμενη τοῦλάχιστον εἰρήνη, εἰς τὰ χαρέμια, ὅπου ἡ γυνὴ τεθεῖσα εἰς θέσιν ὑποδεστέραν ἀπέναντι ἄλλης νεήλυδος, ἐγκρατερεῖ μετὰ θλίψεως εἰς τὴν τύχην τῆς, καὶ ἀποβάλλουσα τὰ ψυχία τοῦ ἔρωτος, ὅσα θὰ ἤθελε νὰ προῶσχη εἰς αὐτὴν ὁ σύζυγός τῆς, διατελεῖ ὅμως φίλην του, μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ του, καὶ ζητεῖ παρηγορίαν εἰς τὰ τέκνα τῆς, καὶ διάγει ἐν ἀπικρατερήσει ἀξιοπροπέ. Ἄλλη ὅμως ὅπως ζωῆ ὑπάρχει εἰς τὰ χαρέμια, ὅπου ὑπάρχουσι γυναῖκες χαρακτήρος ὑπεροπτικοῦ καὶ μετρητῶν τὸ αἶμα, αἵτινες δὲν δύνανται νὰ ὑπομείνωσι τὸν θρίκμβον ἀντιζήλου, μηδὲ τὴν αἰσχύνην τῆς ἐγκαταλείψεως, καὶ αἵτινες δὲν ἀποφασίζουσι νὰ ἴδωσι τὰ τέκνα των ὑποβιβαζόμενα εἰς τὰ τέκνα ἄλλης μητρὸς. Εἰς τὰς οἰκίας ἐκεῖνας ὑπάρχει ὁ Ἄδης. Ἐκεῖ ἠθῆνοι καὶ κλαυθμοὶ, καὶ θόρυβος καὶ θραύσεις σινοπλάστων καὶ κρυσταλλίνων σκευῶν καὶ ἀγγείων· ἐκεῖ φονεύονται δοῦλαι μετὰ καρφίτσας, ἐκεῖ ἐξυμνῶνται συνωμοσίαι, καὶ μελετῶνται ἐγκλήματα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκτελοῦνται· ἐκεῖ φαρμακείαι, καὶ φόνος μετ' ἐγχειρίδια, καὶ ἐπιχύσεις τοῦ ὄξους εἰς τὸ πρόσωπον· ἐκεῖ ἡ ζωὴ δὲν εἶνε εἰμὴ σιρὰ φρικώδης καταδιωγμοῦ, μίσους ἀδιαλλάκτου, πολέμου κρυφίου καὶ θηριώδους. Ἐν κεφαλαίῳ, ὁ ἀνὴρ ὁ ἔχων πολλὰς γυναῖκας, ἢ ἀγαπᾷ ἀληθῶς μίαν ἐξ αὐτῶν, καὶ δὲν ἔχει ἡσυχίαν ἢ ἀγαπᾷ ὅλας ἐξ ἴσου χάριν τῆς ἡσυχίας του, καὶ τότε δὲν ἔχει ἀγάπην.